

A classical painting depicting a woman with reddish-brown hair, wearing a blue garment, holding a young child. The child is leaning towards the woman's face. The scene is set against a dark background. A pink rectangular overlay is positioned on the left side of the image, containing text.

**Museum
Catharijne
Convent**

Jaarverslag
2017

Inhoud

Visie en Missie	5	3. Bedrijfsvoering en financiën	
Voorwoord	7	Museumcomplex	41
Raad van Toezicht	9	Huisstijl	41
		Financiën	43
1. Publiek en programma		Vereniging Vrienden en Fonds	
Heilig Schrift	11	Museum Catharijneconvent	47
Maria	13		
Luther	14	Te zien in 2018	48
Sint Maarten	17		
Het Huis van Sinterklaas	18	Verkorte jaarrekening	
Kerstival	18	Museum Catharijneconvent	50
Canon van Nederland	21		
Het Grootste Museum van Nederland	23	Verkorte jaarrekening	
Feest! Weet wat je viert	24	Fonds Museum	
Educatie en onderwijs	27	Catharijneconvent	60
Storm	27		
		Verkorte jaarrekening	
2. Collectie en kennis		Vereniging Vrienden	
Beeldbepalende aanwinsten in 2017	29	van het Catharijneconvent	68
Collectiemobiliteit	33		
Beheer en behoud	33	Publicaties	70
Erfgoed in kerken en kloosters	34	Bijlagen	75
Kerkinterieurs in Nederland	34	Colofon	85
Valorisatie	37		
Internationaal belang	39		
Talentontwikkeling	39		

Vorkant:

Maria met kind, Pieter Fransz-de Grebber, 1632,
Gemeentemuseum Jacob van Hoorne, Weert

Visie en missie

Visie

Sinds de middeleeuwen is de christelijke cultuur niet weg te denken uit onze samenleving. Deze is van invloed op ons allemaal. Wie Nederland wil begrijpen, nu én in de toekomst, kan niet om het christendom heen. Nederland kent een rijke en unieke geloofstraditie en heeft dan ook veel en belangrijk christelijk erfgoed – materieel en immaterieel: van kerkgebouwen en kunstwerken tot onze feestdagen. Dit erfgoed is relevant voor iedereen. Door zijn schoonheid, verhaal en betekenis. Een museum en kenniscentrum op dit terrein is daarom cruciaal.

Missie

Museum Catharijneconvent belicht – in samenspraak met partners en publiek – de esthetische, culturele en historische waarden van het christelijk erfgoed, met het doel meer inzicht te krijgen in onze huidige leefwereld.

In 2017 ontvingen we in Utrecht 153.000 bezoekers. Een absoluut record!

Voorwoord

2017 was een prachtig jaar voor ons museum! Na de stevige groei van afgelopen jaren heeft het museum met maar liefst 153.000 bezoekers een voorlopig hoogtepunt bereikt. Tellen we daar de activiteiten georganiseerd buiten de museummuren bij op, dan gaat het om meer dan 166.000 bezoekers. Een resultaat waar wij met zijn allen ontzettend trots op zijn. Een resultaat ook dat niet gerealiseerd had kunnen worden zonder al onze samenwerkingspartners. Of dat nu collega-musea, universiteiten, fondsen, kerkgenootschappen of natuurlijk de vrienden en donateurs van het museum zijn. Het nieuwste project van Museum Catharijneconvent, *Het Grootste Museum van Nederland*, is hier een treffend voorbeeld van. Met vereende krachten en gebruik makend van ieders expertise is er een schitterend en niet te vergeten belangwekkend project gerealiseerd. Een project dat ons laat genieten van de schoonheid van ons religieuze erfgoed, en tegelijkertijd van groot belang is voor het behoud van dit waardevolle erfgoed voor toekomstige generaties.

Met het jaar 2017 zijn we de nieuwe beleidsperiode 2017-2020 gestart. In de vorige beleidsperiode (2013-2016) is Museum Catharijneconvent een nieuwe fase in zijn bestaan ingegaan waarin het museum als kenniscentrum stevig op de kaart is gezet - zowel nationaal als internationaal - en waarin

er een sterke publieksgroei is gerealiseerd aan de hand van prachtige tentoonstellingen en geslaagde educatieve projecten rondom met name *Feest!*. In de voorgaande jaren is het museum zich ook sterk buiten de muren gaan profileren om ervoor te zorgen dat het waardevolle religieuze erfgoed in Nederland de aandacht krijgt die het verdient. De afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters is hierbij onmisbaar.

Het jaar 2017 was ook het jaar waarin twee van de meest succesvolle tentoonstellingen uit de geschiedenis van het museum zijn georganiseerd. *Maria* en *Luther* zijn samen verantwoordelijk voor het indrukwekkende aantal bezoekers. De tentoonstellingen lieten, ieder op geheel eigen wijze, de rijkdom van ons religieuze erfgoed zien.

Kortom, in het jaar 2017 plukken we de vruchten van de resultaten van de voorgaande jaren en bouwen hierop stevig voort. Het bereiken van een groter publiek, het beheren en versterken van de collecties van het museum en de rol van het museum als kenniscentrum zijn hierin steeds leidend. U kunt er alles over lezen, en zien, in dit jaarverslag. Ik wens u daarbij veel plezier!

Marieke van Schijndel
directeur

Raad van toezicht

In 2017 hebben de raad van toezicht en de directie van Museum Catharijneconvent gesproken over de organisatie van het museum, de wijzigingen in het huisvestingsstelsel en de projecten die buiten de muren van het museum plaatsvinden zoals *Het Grootste Museum van Nederland*. Het verheugde de raad te kunnen constateren dat 2017 een zeer succesvol jaar was. Uiteraard sprak de raad ook over financiën, risico's en fondsenwerving. Net als in voorgaande jaren heeft de raad van toezicht stil gestaan bij het belang van de groei van het weerstandvermogen en de hoogte van de collectie-financiering. De directie en de raad van toezicht van Museum Catharijneconvent volgden ook in 2017 de governance code cultuur.

Het jaar 2017 heeft voor de raad van toezicht ook in het teken gestaan van een wijziging van de samenstelling. Drie nieuwe leden zijn aangetreden wegens het aflopen van de benoemingstermijn van eenzelfde aantal leden. Er is voldoende tijd en ruimte geweest om een goede overdracht te garanderen, en van de vertrekkende leden is op bijzondere en passende wijze afscheid genomen om hen te danken voor hun waardevolle inzet van de afgelopen jaren.

In de periode maart tot en met mei verbleef directeur Marieke van Schijndel in Singapore voor een sabbatical, verdeeld over het volgen van het Advanced Management Program van Insead gedurende een maand, en het opnemen van twee maanden onbetaald verlof. De raad heeft de gang van zaken in het museum gedurende de afwezigheid van de directie op de voet gevolgd en geen bijzonderheden geconstateerd.

Detail *Maria*, ca. 1475.

Langdurig bruikleen Mauritshuis, Den Haag

1.

Publiek en programma

Museum Catharijneconvent vertelt het verhaal van de geschiedenis van het christendom in Nederland, en hoe deze onze samenleving tot op de dag van vandaag beïnvloedt. De inhoud staat bij de ontwikkeling van tentoonstellingen, de familieprogrammering, activiteiten en de nationale projecten *Feest!* en *Het Grootste Museum van Nederland* altijd centraal. Zo doen we recht aan de veelzijdigheid en schoonheid van ons christelijk erfgoed. Of het nu gaat om topstukken uit de eigen collectie of een verstild dorpskerkje in het noorden van ons land. De wijze waarop Museum Catharijneconvent de waarde van het christelijk erfgoed op verschillende manieren belicht, kon ook in 2017 rekenen op veel waardering. Niet alleen van de vele bezoekers, maar ook van onze samenwerkingspartners en collega-instellingen uit de erfgoedsector. Waardering blijkt ook uit de steun van Fonds Museum Catharijneconvent. Onze donateurs leveren een grote bijdrage aan de realisatie van onze tentoonstellingen.

Heilig schrift: jodendom, christendom en islam

Het jaar 2017 begon met het staartje van een tentoonstelling uit 2016: van 7 oktober 2016 tot en met 8 januari 2017 was de tentoonstelling *Heilig Schrift* te zien. Het ging om een indrukwekkende expositie met eeuwenoude handschriften, prachtige boekbanden en kostbare attributen die horen bij de drie boeken van het jodendom, het christendom en de islam. De tentoonstelling toonde aan de hand van topstukken (van *Utrechts Psalter* tot het geschrift van Maimonides) hoe de drie heilige geschriften verschillen, maar juist ook opvallend vaak overeenkomen in schoonheid, gebruik en verering.

Detail 'Modello' voor de Tenhemelopneming van Maria, Peter Paul Rubens, ca 1622-1625, Mauritshuis, Den Haag

Maria: de meest afgebeelde vrouw ter wereld

De tentoonstelling *Maria*, te zien van 10 februari tot en met 20 augustus 2017, was met 80.000 bezoekers een absolute publiekstrekker: niet eerder bezochten zo veel mensen een tentoonstelling van Museum Catharijneconvent! De tentoonstelling is gemaakt vanuit de gedachte dat Maria de meest uitgebeelde en dus de meest invloedrijke vrouw ter wereld is. Door het zij aan zij tonen van oude, moderne en hedendaagse kunst waarin Maria een centrale plaats had liet de tentoonstelling, inhoudelijk vormgegeven door gastconservator Désirée Krikhaar en gast-educator Irene Constandse, bovendien zien dat Maria van alle tijden is. Ook bood de tentoonstelling ruimte om gebruiksvoorwerpen en persoonlijke objecten door de tentoonstelling heen te tonen. Kortom, *Maria* was een tentoonstelling die zowel nieuwe inzichten aan het publiek bood als voor veel herkenning zorgde. Dat zien we terug in de waardering: *Maria* is gemiddeld met een 8,8 beloond. Bezoekers waardeerden met name de aandacht voor

de persoonlijke betekenis van Maria en de aandacht voor hedendaagse kunst en de nieuwe inzichten en weetjes die het bezoek aan de tentoonstelling opleverden. Ook de speelse vormgeving van de tentoonstelling door bureau Kossman de Jong, waarbij het museumgebouw door de bijzondere lichtinval een toegevoegde waarde was, kon rekenen op veel enthousiasme. Maria kreeg bovendien veel aandacht in de media, waaronder het NOS journaal, en in samenwerking met Marketing Utrecht werd er een bijeenkomst voor journalisten uit het buitenland georganiseerd. Voor partners van het museum zoals de KRO-NCRV en lezers van de dagbladen *Volkskrant* en *Trouw* werden er speciale ontvangsten gehouden. Kortom, er vonden veel verschillende activiteiten plaats rondom de tentoonstelling. Dat geldt ook voor de randprogrammering. Van rondleidingen in de stad Utrecht met het thema Maria tot aan openluchtconcerten in de kloostertuin tijdens *Catharijn Classique*.

Portret van Maarten Luther, atelier Lucas Cranach,
1546, Museum Catharijneconvent

Luther: man van het jaar

Tussen 22 september 2017 en 28 januari 2018 bezochten 50.000 bezoekers de tentoonstelling *Luther*, wat maakte dat de tentoonstelling samen met *Maria* verantwoordelijk was voor het geweldige bezoekersaantal van 2017. Opvallend was dat veel bezoekers in groepsverband de tentoonstelling bezochten: 276 groepen bezochten het museum, waaronder ook veel leerlingen (zowel voortgezet onderwijs als HBO en WO). De tentoonstelling *Luther* kreeg een hoge waardering van het publiek: een prachtige 8,6 gemiddeld.

Museum Catharijneconvent ontwikkelde, mede in het kader van 500 jaar Reformatie, een tentoonstelling die Maarten Luther en zijn invloed op het ontstaan en verspreiden van de Reformatie belichtte. De tentoonstelling liet zien dat de Reformatie niet alleen de kerk, maar de gehele westerse wereld ingrijpend heeft veranderd. De geestelijke vrijheid die Luther zo belangrijk vond is nog steeds de basis van ons moderne westerse denken. De middelen die Luther inzette om zijn gedachten te verspreiden: woord, beeld en muziek, en de mate waarin hij dit deed waren vernieuwend. Met andere woorden: de tentoonstelling richtte zich sterk op de persoon van Luther, wat maakte dat het verhaal dat werd verteld niet alleen het verhaal was van een

belangrijke historische gebeurtenis, de Reformatie, maar juist ook van de katalysator van deze gebeurtenis en zijn persoonlijke drijfveren. Dat bood ook ruimte om aandacht te besteden aan de donkere kanten van Luther, die zichtbaar werden in zijn uitlatingen over vrouwen en het jodendom.

De tentoonstelling paste perfect in het grotere geheel van de viering van het 500-jarig bestaan van de Reformatie, waardoor Luther veel aandacht kreeg in de media. Het breed gedragen belang van de Reformatie en de invloed daarvan op onze huidige samenleving zien we ook terug in het brede scala aan samenwerkingspartners. Museum Catharijneconvent werkte samen met onder andere de Protestantse Kerk Nederland, Refo500, KRO-NCRV, Festival Oude Muziek, Camera Trajectina en theatergroep Aluin. Deze laatste speelde op de tentoonstelling de voorstelling *De Hervormers*, waarin op creatieve wijze het gedachtegoed van Luther, paus Adrianus en Erasmus werd gekoppeld aan de actualiteit. Een geslaagd project: de zaal waarin het toneelstuk werd opgevoerd barstte regelmatig uit zijn voegen. Een van de reacties in het gastenboek van de tentoonstelling luidde: 'Het was geweldig: zinderend, humoristisch, actueel. Gedachtegoed uit de 16e eeuw tot leven gebracht!'

Sint Maarten: van festival tot debat

Het museum werkte in 2015 voor het eerst samen met het Sint Maartensberaad en de Sharing Arts Society. Deze samenwerking werd ook in 2017 met succes voortgezet: Museum Catharijneconvent vormde het eindpunt van de indrukwekkende Sint Maarten Parade. Rondom de parade werd op 7 en 8 november het Sint Maarten Festival georganiseerd: een heel weekend vol theater, muziek en lampionnen. In ons museumcafé ontvingen we na afloop van de daadwerkelijke parade in een feestelijke sfeer meer dan 1100 bezoekers. Met een actieve rol binnen de Sint Maarten Parade en het Sint Maarten Festival kan Museum Catharijneconvent ook het hedendaagse verhaal over Sint Maarten vertellen, naast het historische verhaal dat wordt verteld aan de hand van de collectie.

Voor de groepen 7 en 8 van het primair onderwijs organiseerde Museum Catharijneconvent ook in 2017 het Sint Maartensdebat, inspeland op de vraag vanuit het onderwijs om meer aandacht voor identiteitsvorming, uitdrukkingsvaardigheid en het stimuleren van onderling begrip. Klassen van verschillende scholen gingen, vol vuur en passie, met elkaar in debat over stellingen die te maken hadden met naastenliefde, delen, en respect voor elkaar. Schoolklassen werden voorafgaand aan ieder debat voorbereid door een museumdocent, waarbij werd ingegaan op wat een debat nu eigenlijk is en hoe je een goed debat voert. Aan de hand van de debatten leerden de deelnemende klassen over de betekenis van Sint Maarten, en waarom het nog steeds wordt gevierd. Museum Catharijneconvent werd tijdens de debatten een plek van ontmoeting en uitwisseling tussen leerlingen met verschillende (religieuze) achtergronden. Op 10 november vond de finale plaats in het stadhuis van Utrecht. In totaal hebben 255 leerlingen meegedaan aan de debatreeks.

Het Huis van Sinterklaas: oog in oog met de goedheiligman

Van 18 november tot en met 5 december konden kinderen met hun klas, ouders en/of opa's en oma's een bezoek brengen aan het *Huis van Sinterklaas* met natuurlijk als hoogtepunt een ontmoeting met de goedheiligman zelf. Het evenement was met bijna 9.000 bezoekers zo goed als uitverkocht. Tijdens het bezoek aan het *Huis van Sinterklaas* kwamen kinderen meer te weten over de geschiedenis en achtergrond van het sinterklaasfeest. Het thema van 2017 was 'Sinterklaas en de gouden munten'. Aan de hand van twee legendes rondom Sinterklaas, *De drie dochters en de bruidsschat* en een legende over een vrouw die haar laatste waardevolle bezit verkocht om toch nog Sinterklaas te kunnen viëren, kregen kinderen meer inzicht in de sinterklaasviering. Zo werd bijvoorbeeld duidelijk waarom Sinterklaas gouden munten in onze schoenen stopt. Voor kinderen in schoolverband, in het bijzonder groep 1 t/m 4 van het basisonderwijs, werd een speciaal les- en museumprogramma ontwikkeld, in samenwerking met een klankbordgroep met daarin ook leerkrachten.

Kerstival: kerst voor jong en oud

Van 23 december tot en met 7 januari werd het museum ondergedompeld in kerstsfeer. Tijdens *Kerstival* werd het kerstfeest op speelse wijze op diverse manieren belicht. Traditiegetrouw was de Napolitaanse kerststal te bewonderen, maar ook werd het sprookje *Het meisje met de zwavelstokjes* via een toverlantaarn uit de collectie vertolkt, en was er een levende kerststal. Deze en andere activiteiten trokken 9.000 bezoekers, van jong tot oud, naar Museum Catharijneconvent die speciaal voor *Kerstival* kwamen.

Hamer van Sint-Maarten, Stenen bijl, ca. 1000 voor Christus,
zilveren vatting, ca. 1300, Museum Catharijneconvent

Canon van Nederland: de vaderlandse geschiedenis in voorwerpen

Op 24 oktober 2017 tekenden twaalf musea, op initiatief van het Nederlands Openluchtmuseum, een samenwerkingsovereenkomst met als doel om gezamenlijk de geschiedenis van Nederland te presenteren aan de hand van een selectie museale voorwerpen. Museum Catharijneconvent is een van deze musea, en zet onder de vlag van de Canon van Nederland zes voorwerpen in de schijnwerpers die symbool staan voor belangrijke historische gebeurtenissen en ontwikkelingen in Nederland. Het gaat voor ons museum om een aurifries met daarop afgebeeld de aankomst in Nederland van Willibrord in het jaar 690, de hamer waarmee Martinus van Tours (Sint Maarten) volgens de legende de duivel heeft geslagen en afgodsbeelden heeft vernield, de kist die speciaal werd gemaakt om de oorspronkelijke manuscripten en het eerste exemplaar van de Statenvertaling te bewaren, een portret van Luther door Lucas Cranach, en een stenen Christuskop, overblijfsel van een kapotgeslagen stenen beeld, verwijzend naar de Beeldenstorm.

Bij jou om de hoek

Het Grootste Museum van Nederland

www.grootstemuseum.nl

Het Grootste Museum van Nederland: verborgen parels

Op 6 juli 2017 openden we *Het Grootste Museum van Nederland*. Een uniek project, waarin religieuze topmonumenten, dertien op het moment van opening, zich openstellen voor het publiek en samen letterlijk en figuurlijk het grootste museum van Nederland vormen. In de indrukwekkende basiliek van Agatha en Barbara te Oudenbosch werd het project in aanwezigheid van vertegenwoordigers van alle deelnemende locaties en honderden genodigden geopend. De lancering ontsnapte ook niet aan de aandacht van regionale en alle landelijke dagbladen. Er werd ruimschoots aandacht besteed aan dit bijzondere project. Kers op de taart was een item in het NOS journaal. We schatten samen met de meewerkende locaties in dat het project sinds de opening in totaal 100.000 extra bezoekers voor de kerken heeft getrokken in 2017.

Met het standaardwerk *Kerkinterieurs in Nederland* werd in 2016 reeds een grote slag gemaakt in het voor het publiek toegankelijk maken van de kennis over het Nederlandse kerkinterieur. De publicatie ligt aan de basis van *Het Grootste Museum van Nederland*, gericht op de museale openstelling van de volgende monumenten: de Basiliek van de Heilige Nicolaas (Amsterdam), de Portugese Synagoge (Amsterdam), de Grote Kerk (Breda), de synagoge te Enschede, de Sint Jan (Gouda), de Cenakelkerk (Heilig Landstichting), de Mariakerk (Krewerd), de Basiliek van Onze Lieve Vrouw Sterre der Zee

(Maastricht), de Adelskerk (Midwolde) en de Sint Hippolytuskkerk (Middelstum), de Basiliek van de Heiligen Agatha en Barbara (Oudenbosch), de Petruskerk (Pieterburen) en de Domkerk (Utrecht). Alle locaties zijn voorzien van een kwalitatief hoogwaardige audiotour, zodat ieder interieur al zijn geheimen prijsgeeft.

Museum Catharijneconvent is initiatiefnemer van het project, en doelstelling is dat meer Nederlanders het kerkinterieur niet alleen op vakantie in het buitenland maar ook in Nederland veelvuldig gaan bezoeken. De rijkdom en schoonheid van het Nederlandse kerkinterieur doet zeker niet onder voor hun buitenlandse tegenhangers. En juist in Nederland is op een relatief klein oppervlak een enorme verscheidenheid te ontdekken. Een verscheidenheid die ons meer inzicht geeft in de (kerk)geschiedenis van ons land, en daarom van groot belang is en meer aandacht verdient. Aandacht die ook zeker bijdraagt aan het behoud van deze unieke monumenten. Kerkinterieurs zijn bovendien ook van grote waarde voor de identiteit van een dorp, stad of regio. Het belang van onze monumentale kerkinterieurs wordt breed gedragen. Dat blijkt ook uit de financiële steun die wij voor dit project hebben mogen ontvangen. Zonder de steun van de BankGiro Loterij was *Het Grootste Museum van Nederland* er niet geweest en ook het Mondriaan Fonds was van groot belang voor de ontwikkeling van het project.

Feest! Weet wat je viert: samenwerkingspartners door heel Nederland

Het project *Feest! weet wat je viert*, over de verschillende feesten met een religieuze achtergrond die in ons land worden gevierd, is een speerpunt van het museum. Aan de hand van deze feesten krijgen kinderen meer inzicht in de geschiedenis van Nederland en in de maatschappij van vandaag de dag. Het museum werkte binnen dit project al samen met Museum Ons' Lieve Heer op Solder (Amsterdam), het Nederlands Openluchtmuseum (Arnhem), het Zuiderzeemuseum (Enkhuizen), en Kasteel Huis Berg ('s-Heerenberg). In 2017 is er een samenwerkingsverband gestart met de Stichting Oude Groninger Kerken (Garmerwolde) en het Museum voor Religieuze Kunst (Uden). Met het Joods Historisch Museum (Amsterdam) wordt er intensief samengewerkt op het gebied van inhoud en didactiek.

In 2017 bezochten bijna 74.000 kinderen in schoolverband en samen met hun families een van de feestlocaties in Nederland. Met onder andere het Museum voor Wereldculturen (Tropenmuseum, Amsterdam), het Limburgs Museum (Venlo) en Villa Zapakara (Paramaribo) worden gesprekken gevoerd om ook met deze instellingen een samenwerking aan te gaan. Noemenswaardig is ook dat er binnen *Feest!* maar liefst 20 financiers zijn betrokken en steun verlenen aan dit prachtige project. Deze financiers hebben bovendien verschillende religieuze en

culturele achtergronden, wat aantoont dat *Feest!* op een breed maatschappelijk draagvlak kan rekenen.

Vanaf de start in 2012 worden alle *Feest!* onderwijsprogramma's vraaggericht ontwikkeld. Uit een groots opgezet onderzoek binnen het primair onderwijs bleek dat er onder docenten een duidelijke behoefte bestond: een project dat bijdraagt aan kennis over religies en culturen en bovendien onderling begrip stimuleert. Uit het onderzoek kwamen ook duidelijke aanbevelingen over het te ontwikkelen lesmateriaal naar voren. Deze aanbevelingen zijn overgenomen, en een van de succesfactoren van *Feest!* is dat het museum docenten blijft betrekken bij het project. Het museum werkt met focusgroepen en reageert op opmerkingen op basis van evaluaties na bezoek door scholen. Leerkrachten vragen om modulair opgebouwd lesmateriaal zodat het vakoverstijgend in te zetten is, en vragen expliciet om juist de overeenkomsten en verschillen met andere religies aan bod te laten komen. Al deze behoeftes worden 1:1 overgenomen en de museumprogramma's worden altijd ontwikkeld, getest en geëvalueerd samen met leerkrachten.

Alle *Feest!*-locaties werken ook voor families. In Museum Catharijneconvent gaat het om het *Huis van Sinterklaas, Kerstival en Sint Maarten*.

Educatie en onderwijs: steeds meer leerlingen

Alle activiteiten voor het basisonderwijs werden georganiseerd onder de vlag van *Feest!*. In 2017 bezochten maar liefst 19.000 leerlingen uit het basisonderwijs Museum Catharijneconvent. Daarmee hebben we de doelstelling van 8.750 leerlingen ruim overtroffen en zijn we ten opzichte van 2016 ook weer sterk gestegen. Het museum was in 2017 uitverkocht op het gebied van primair onderwijs. Er kon geen groep meer bij!

In 2017 bezochten bijna 2.000 leerlingen uit het voortgezet onderwijs in groepsverband het museum. Ruim 1250 leerlingen bezochten het lesprogramma *Duivelse Dilemma's*, onderdeel van het educatieve aanbod binnen *Luther*. Het lesprogramma zal ook na de tentoonstelling te volgen zijn als lesmodule. Voor leerlingen die het vak Kunst Algemeen volgen is de museumles *Niet te geloven!* ontwikkeld in het kader van het eindexamenonderwerp *Cultuur van de kerk*. In de museumles worden objecten gekoppeld aan de onderwerpen die in de les aan bod komen. Speciaal voor docenten CKV, kunstvakken en geschiedenis is er in maart een succesvolle docentmiddag georganiseerd met als gast historicus Herman Pleij.

Storm: partnerschap met het witte doek

In 2017 is de film *Storm. Letters van Vuur* in première gegaan. Museum Catharijneconvent is bij de totstandkoming van deze film over de Reformatie, bedoeld voor 8- tot 14 jarigen, betrokken geweest als adviseur en partner. Rondom de film is ook een educatief programma ontwikkeld voor het primair en voortgezet onderwijs in heel Nederland, waarin het museum een belangrijk aandeel heeft gehad. Bijzonder was een prijsvraag die was uitgeschreven in het kader van *Storm*. Hoofdprijs was een overnachting in het museum, inclusief middeleeuws diner en ontbijt. Een twintigtal leerlingen uit Zeist waren de gelukkige winnaars en mochten begin januari in het Auditorium overnachten, na een rondleiding door een leeg en donker museum te hebben gehad. Als verrassing ontmoetten de winnaars ook de twee hoofdrolspelers uit de film.

2. Collectie en kennis

Museum Catharijneconvent beheerde, verzamelde en ontsloot ook in 2017 de belangrijkste collectie kunst- en cultuurhistorische objecten van het Nederlands christelijk erfgoed. Ook het uitvoeren en faciliteren van onderzoek is een van de kerntaken van het museum, evenals het investeren in en het op peil houden van kennis over religieus erfgoed - ook wanneer dat zich buiten de muren van het museum bevindt. De afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters is hierbij van onschatbare waarde. In 2017 zijn honderden kerken en kloosters geadviseerd door deze afdeling omtrent zorg voor hun collectie, en zijn er kerk- en kloostercollecties geïnventariseerd. Door het aanstellen van junior conservatoren draagt Museum Catharijneconvent zorg voor borging van de kennis over de rijke collectie christelijk erfgoed.

Beeldbepalende aanwinsten in 2017: verrijking van de collectie

Het wervingsbeleid was ook in 2017 is gericht op de versterking van de kerncollecties van het museum, met als zwaartepunt de middeleeuwen. Alle verwervingen zijn getoetst aan het criterium van de Collectie Nederland, en gedigitaliseerd. In 2017 is de collectie bestaande uit meer dan 70.000 voorwerpen, uitgebreid met beeldbepalende toevoegingen. Twee hoogtepunten zijn:

Christus en de Samaritaanse vrouw

Meester van de Utrechtse Stenen Vrouwenkop, 1520-1524

Voor deze aankoop was er in de Collectie Nederland geen retabelfragment uit het oeuvre van de Meester van de Utrechtse Stenen Vrouwenkop, na Adriaan van Wesel Utrechts belangrijkste laat-middeleeuwse beeldhouwer, aanwezig. Bovendien is dit werk het enige middeleeuwse werk in de Collectie Nederland met een voorstelling van Christus en de Samaritaanse

Christus en de Samaritaanse vrouw, Meester van de Utrechtse Stenen Vrouwenkop, 1520-1524, Museum Catharijneconvent

Detail *Stichtelijk uurtje in de Achterhoek*, Hendrik Valkenburg, 1883, Museum Catharijneconvent

vrouw. Voor Museum Catharijneconvent is deze aanwinst een zeer waardevolle toevoeging op de kerncollectie middeleeuwse beeldhouwkunst. Het museum is de Vereniging Vrienden van Museum Catharijneconvent zeer dankbaar voor het mede mogelijk maken van deze aankoop.

Stichtelijk uurtje in de Achterhoek

Hendrik Valkenburg, 1883

In het leven van protestanten neemt het lezen van en het luisteren naar de woorden uit de Bijbel een belangrijke plaats in. Dat kan in de kerk maar ook in huiselijke kring. Op zondagmiddag komen jong en oud bij elkaar rondom de Bijbel. Schilder Hendrik Valkenburg heeft vaak een dergelijke bijbellezing in een boerenwoning bijgewoond. Hij maakt er schetsen van die hij gebruikt voor dit werk. Wanneer in 1883 de Wereldtentoonstelling wordt gehouden in Amsterdam, zendt Valkenburg dit schilderij in. Het wordt zeer geprezen en hij ontvangt er een gouden medaille voor. Dit bruikleen, een kwalitatief zeer hoogwaardige schilderij met protestantsthema is een versterking voor de protestantse collectie van Museum Catharijneconvent.

Collectiemobiliteit: uitlenen en ontzamen

Museum Catharijneconvent hechtte ook in 2017 aan ruimhartig bruikleenverkeer om de collectie zo veel mogelijk te tonen. Vele honderden voorwerpen uit de collectie van het museum zijn in langdurig bruikleen bij andere organisaties. Het museum hecht grote waarde aan de zichtbaarheid van de collectie, en voert daarom een ruimhartig bruikleenbeleid voor zowel nationale als internationale musea. In 2017 zijn, naast de langdurige bruiklenen, 67 objecten uitgeleend aan in totaal 22 bruikleennemers. Onder andere uitgeleend zijn twee van de absolute topstukken uit de collectie van het museum, het *Middelrijns altaar* en de *Petrus* van Claux de Werve, die voor de tentoonstelling *Johan Maelwael* naar het Rijksmuseum zijn afgereisd. Verder werd uitgeleend aan onder andere het Noordbrabants Museum voor de tentoonstelling *Verspijkerd en Verzaagd*, aan de Wartburg Stiftung in Eisenach (DL) voor de tentoonstelling *Luther und die Deutschen*, aan het Historisches Museum der Pfalz in Speyer (DL) voor de tentoonstelling *Richard Löwenherz : König, Ritter, Gefangener* en aan het Allard Pierson Museum voor de tentoonstelling *Crossroads*.

Ook in 2017 voerde het museum een actief ontzamelbeleid. Hierbij werd uiteraard de LAMO (Leidraad Afstoten Museale Objecten) gehanteerd. In totaal hebben 24 objecten een nieuwe bestemming gekregen (inclusief 13 textilia die zijn teruggekeerd naar de bruikleengever). Bij het zoeken naar een nieuwe bestemming is ook de Handreiking Roerend Religieus Erfgoed gebruikt. Het museum hecht eraan dat objecten een gepaste bestemming vinden, ook al is dat niet binnen de museale context. Zo is een tabernakel na restauratie dankbaar in gebruik genomen door een kerk in Laren.

Beheer en behoud: handhaving hoog niveau

Voorwaarde voor het realiseren van de ambities en doelstellingen van het museum is het handhaven van het hoge niveau van beheer en behoud van de collectie. Zo heeft Museum Catharijneconvent een registratiegraad van 100%. Onlosmakelijk verbonden hiermee is de samenstelling en expertise van de afdeling Collectiebeheer. In 2017 stond binnen deze afdeling het bewaken en continueren van deze expertise centraal vanwege de aanstaande pensioengerechtigde leeftijd van een aantal medewerkers.

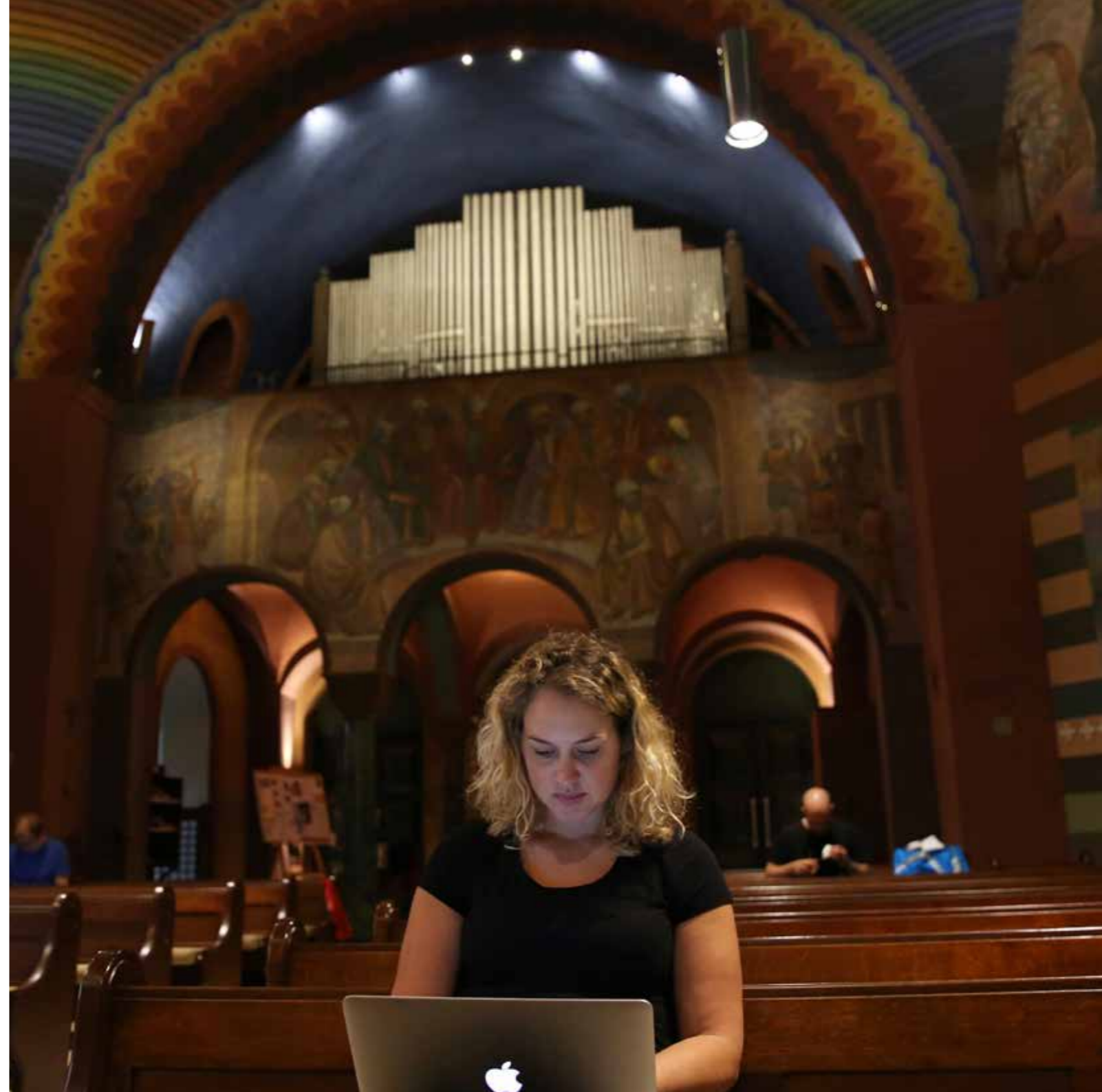
In totaal zijn er ruim 1.000 digitale afbeeldingen toegevoegd aan het collectiebeheersysteem, waaronder een volledige collectie prenten en 400 afbeeldingen van affiches. Hiermee zijn alle affiches uit de collectie van Museum Catharijneconvent voorzien van een digitale afbeelding.

Erfgoed in kerken en kloosters: zorg voor erfgoed buiten de museummuren

Vanaf 2013 draagt het museum mede zorg voor de collecties in kerken en kloosters door het geven van waarderings-, selectie- en herbestemmingsadvies. Het museum heeft in 2017 honderden kerken en kloosters ondersteund bij de omgang met hun erfgoed *in situ*. Het museum werkte door heel Nederland en voor alle denominaties. Dat vraagt keer op keer maatwerk. Dat verschilt van intensieve samenwerking met het Huis voor de Kunsten Limburg voor het erfgoed van Bisdom Roermond tot aan ondersteuning van de vrijwilligers van het Bisdom Groningen. Via Kerkcollectie Digitaal hadden in 2017 ruim 640 erfgoedprofessionals en de kerkelijke eigenaren toegang tot de gegevens van voorwerpen in kerken en kloosters. Museum Catharijneconvent helpt eigenaren en beheerders door middel van Kerkcollectie Digitaal met het registreren en up-to-date houden van informatie over hun collecties. De database is ook een rijke bron voor wetenschappelijk onderzoek.

Kerkinterieurs in Nederland: tweede druk

Van het standaardwerk *Kerkinterieurs in Nederland*, in mei 2016 overhandigd aan minister Bussemaker, verscheen in 2017 een tweede druk (2000 exemplaren). De publicatie blijft een inspiratiebron voor nadere studie naar het kerkinterieurs en stond aan de wieg van *Het Grootste Museum van Nederland*.

Valorisatie: kennisdeling en ontmoeting

Het museum ontsluit de eigen collectie en die van Nederlandse kerken voor collega's en wetenschappers en deelt kennis met vakgenoten. Het museum is een plek van kennisdeling en (wetenschappelijke) ontmoeting. De bibliotheek is met een consequent verzamelbeleid van 150 jaar een belangrijk instrument voor onderzoek en kennisoverdracht en vormt een stevige basis voor het kenniscentrum voor Nederlands christelijk erfgoed. Daarnaast is het museum ook een instrument voor wetenschappers voor de valorisatie van hun onderzoek én is de collectie een belangrijke bron van onderzoek. De collectie tekeningen van het museum is in 2017 uitgebreid onderzocht, een publicatie verschijnt in 2018.

In het kader van de tentoonstelling *Magische Miniaturen*, die in het museum te zien is van 23 februari tot en met 3 juni 2018, is er in 2017 en in samenwerking met het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) en de stichting ABC vernieuwend onderzoek met infrarood-reflectografie (IRR) uitgevoerd. Voor de eerste keer in de geschiedenis werd er een systematisch IRR-onderzoek naar een groep handschriften uit één regio uitgevoerd. Meer dan 70 miniaturen werden in 20 handschriften van de Koninklijke Bibliotheek en 5 van Museum Catharijneconvent met IRR gedocumenteerd.

Bij de voorbereiding van *Magische Miniaturen* is nauw samengewerkt met dr. Anne Korteweg en dr. Anne Margreet As-Vijvers. Ook is er ten behoeve van de publicatie *King Christian II of Denmark in portraits. A portrait by Joos van Cleve rediscovered*, verschenen onder redactie van conservator Micha Leeflang, intensief onderzoek verricht.

Het museum werkte in 2016 aan een NWO-gefinancierd onderzoek naar het museaal verzamelen van verhalen. In 2017 is dit onderzoek afgerond en door NWO goedgekeurd. De resultaten van het onderzoek konden in 2017 rekenen op veel belangstelling vanuit de museale- en erfgoedsector. Het onderzoek heeft veel bruikbare inzichten opgeleverd. De volgende stap is om deze inzichten in te zetten voor de praktische uitvoering van het verzamelen van verhalen.

Bij iedere tentoonstelling van het museum verschijnt een publicatie of catalogus. Deze publicaties worden, ook via de landelijke boekhandels, altijd goed verkocht. In 2017 is bij de tentoonstelling *Maria* de publicatie *Geen dag zonder Maria* verschenen onder redactie van gastconservator Desirée Krikhaar. Bij de tentoonstelling *Luther* verscheen *De kracht van Luther*, geschreven door verschillende gerenommeerde auteurs.

Internationaal belang: Europese samenwerking

Op basis van de kracht van de collectie en zijn rol als kenniscentrum, werkte het museum in 2017 samen met partners in binnen- en buitenland. De meest in het oog springende (inter)nationale activiteiten in 2017 waren:

- Museum Catharijneconvent werkt in internationaal verband samen, bijvoorbeeld rond de *Marks on art* database, waarin merktekens op kunstwerken worden gecatalogiseerd. Met M-Museum Leuven heeft Museum Catharijneconvent een samenwerkingsovereenkomst voor uitwisseling van kennis en expertise op het gebied van middeleeuwse beeldhouwkunst.
- Het museum is partner in het Europese netwerk van musea met middeleeuwse collecties, waaronder Musée de Cluny (Parijs) en Museo Bargello (Florence); de samenwerking richt zich op onderzoek en gezamenlijke tentoonstellingen over middeleeuwse kunst. Voorbeeld is *North & South*, de tentoonstelling (2019/2020) over vroege middeleeuwse altaarstukken, in samenwerking met partners in Noorwegen en Spanje (Museu Episcopal de Vic).
- Museum Catharijneconvent is Associated Partner van het HERA-onderzoeksproject HERILIGION (Heritagization of Religion and Sacralization of Heritage). In dit project worden de spanningen en paradoxen onderzocht die zich voordoen bij de vererfgoedisering van religie en de sacralisering van erfgoed. De Nederlandse partner is het Meertens Instituut. Andere Europese partners zijn de Universiteit van Kopenhagen, University of East Anglia, Uniwersytet Jagielloński en Centro em Rede de Investigação em Antropologia. Het project loopt tot 1 september 2019.

- Binnen *Feest!* en *Het Grootste Museum van Nederland* is sprake van intensieve samenwerking en kennisoverdracht tussen verschillende partners. De ervaringen die hier worden opgedaan worden zoveel mogelijk gedeeld met anderen. Het gaat dan bijvoorbeeld over het verder implementeren van de *I Ask*-methode bij rondleidingen. Ook is de samenwerking rondom Sint Maarten van waarde voor kennisontwikkeling en -deling op het gebied van immaterieel erfgoed.

Talentontwikkeling: junior conservatoren

De kennis van de inhoudelijke staf in Museum Catharijneconvent is specialistisch. Dat maakt het noodzakelijk om talent zelf op te leiden. Het museum is er trots op in 2017 twee extern gefinancierde junior conservatoren te hebben kunnen aanstellen: een conservator protestantisme, gefinancierd met steun van de familie Van Oord en een conservator middeleeuwse kunst, gefinancierd door onder anderen Fonds Museum Catharijneconvent, de Van Baaren Stichting en het Elise Mathilde Fonds.

Daarnaast waren er in 2017 meerdere stagiaires en net afgestudeerden verbonden aan het museum voor een werkervaringsplek. Jonge mensen leveren als vrijwilliger een belangrijke bijdrage aan het museum. Het museum geeft toegang tot kennis en ervaring en is zeer gecommiteerd aan succesvolle plaatsing van deze personen binnen dan wel buiten het museum.

3. Bedrijfsvoering en financiën

Om de doelstellingen en ambities van Museum Catharijneconvent te realiseren, is een aantal voorwaarden van groot belang: het vergroten van de naamsbekendheid, het verhogen van de eigen inkomsten, het handhaven van het huidige hoge niveau van collectiebeheer en zorg dragen voor een goede huisvesting. In 2017 is aan al deze voorwaarden voldaan. Met de tentoonstelling *Maria* is de herkenbare nieuwe huisstijl van Museum Catharijneconvent landelijk gelanceerd. Vanaf januari 2017 heeft het museum het onderhoud van het gebouwencomplex in eigen beheer, en is er groot onderhoud uitgevoerd aan de buitenkant van de gebouwen. Ook zijn in 2017 de eigen inkomsten gestegen. Bezoekers hebben bovendien kennis gemaakt met een nieuw team in het museumcafé: Claire van Houten heeft het stokje overgenomen van Jaap Zandee.

Museumcomplex: beheer en behoud in eigen hand

Het gebouwbeheer stond in 2017 in het teken van de overdracht van het onderhoud door het Rijksvastgoedbedrijf aan het museum. Voorheen was het Rijksvastgoedbedrijf verantwoordelijk voor het onderhoud aan het gebouw en installaties, maar met ingang van 2017 is deze verantwoordelijkheid in lijn met landelijk beleid overgedragen aan het museum zelf, inclusief het bijbehorende budget. De voordelen van deze nieuwe constructie lieten zich in 2017 al zien. De lijnen met externen (monteurs, aannemers) zijn korter en er kan sneller worden opgetreden in het geval van bijvoorbeeld storingen. Het museum kiest in het gebouwbeheer voor het werken met een groep leveranciers en aannemers die regionaal gevestigd zijn en die zich verbonden voelen met de panden

van het museum. Een eerste grote project dat in opdracht en onder directe supervisie van Museum Catharijneconvent zelf werd uitgevoerd, was het groot onderhoud aan de buitenkant van het gebouw (o.a. de daken en het buitenschilderwerk). De werkzaamheden zijn in mei 2017 gestart en in november 2017 binnen de begroting en planning opgeleverd.

Huisstijl: een nieuw gezicht

In 2017 is gefaseerd de nieuwe huisstijl van het museum ingevoerd, waardoor alle activiteiten van het museum, ook als het gaat om externe projecten als *Het Grootste Museum van Nederland* en *Feest!*, beter te herleiden zijn naar Museum Catharijneconvent. Twee speerpunten binnen de ontwikkeling van de nieuwe huisstijl waren herkenbaarheid en zichtbaarheid.

Financiën: stijging eigen inkomsten

Museum Catharijneconvent heeft 2017 afgesloten met een positief resultaat uit de reguliere exploitatie van € 54.232.

De baten van het museum zijn in 2017 sterk gegroeid. Dit houdt verband met het zelf uitvoeren van het onderhoud van het gebouw en de financiële middelen die daar vanuit het ministerie van OCW voor worden gereserveerd. Daarnaast waren ook de inkomsten uit fondswerving in 2017 bovengemiddeld goed. Daarin springt met name de bijdrage van de BankGiro Loterij middelen, een bedrag van bijna 1 miljoen euro voor *Het Grootste Museum van Nederland*, in het oog. Deze ruimhartige bijdrage maakt dat het eigen inkomstenpercentage in 2017 78,9% was. Ter vergelijking: in 2016 was dat 62%.

Het recordaantal bezoekers zorgde in 2017 voor goede publieksinkomsten. Ook in 2017 bezochten veel museumkaarthouders het museum. In 2017 ontving het museum 68% van de uitkering van de gemiddelde bezoekprijs van de Museumkaart.

Wat betreft de financiële risico's is er ook in 2017 sprake van een overzichtelijke situatie. Uitdagingen voor de toekomst zijn er wel.

Grootste uitdaging is het voorkomen van tegenvallende inkomsten. Door het hanteren van een realistische begroting en het verhogen van het eigen weerstandsvermogen, prioriteit voor de komende jaren, wordt deze uitdaging zo klein mogelijk gehouden.

De financiële positie van het museum is met een algemene reserve van € 444.571 kwetsbaar. Het is cruciaal dat dit weerstandsvermogen in lijn met voorgaande jaren verder groeit, vooral ook vanwege de groei van de organisatie. Het museum streeft naar een algemene reserve van € 1.000.000.

Het museum is in gesprek met het ministerie van OCW, zowel individueel als in samenwerking met de Museumvereniging, over de beschikbare financiële middelen voor het beheer van de collectie. De door het ministerie vastgestelde gelden hiervoor, een bedrag van € 600.000, bieden op geen enkel wijze de mogelijkheid om op langere termijn te kunnen voldoen aan de eisen van de Erfgoedwet. Deze risico's worden tot 2021 gemitigeerd door andere financieringsstromen van OCW. Het museum streeft echter en vanzelfsprekend naar een oplossing voor na 2021.

Laatste Oordeel en initiaal H met koning David,
in: *Getijdenboek*, navolger van Willem Vrelant,
werkzaam in Noord-Holland, Haarlem(?), ca. 1480.
Museum Catharijneconvent

Stichtelijk uurtje in de Achterhoek,
Hendrik Valkenburg, 1883
Museum Catharijneconvent

Vereniging Vrienden en Fonds Museum Catharijneconvent

De collectie van het museum en de tentoonstellingen, projecten en activiteiten die worden georganiseerd kunnen rekenen op (financiële) steun van fondsen, vrienden en donateurs. Dankzij de BankGiro Loterij kan Museum Catharijneconvent ambitieuze projecten als *Het Grootste Museum van Nederland* realiseren. En dankzij de financiële steun van particulieren en vele fondsen is *Feest!* al jaren een succes.

Met de Vereniging Vrienden en Fonds Museum Catharijneconvent wordt het museum omringd door een kring van mensen die de collectie en de activiteiten van het museum een warm hart toedragen. En deze kring blijft groeien. Dat maakt dat Museum Catharijneconvent eind 2017 maar liefst 1770 vrienden had, en 132 donateurs. Bovendien ontving het Fonds in 2017 de toezegging van een aantal omvangrijke legaten. We zijn al onze donateurs en vrienden ontzettend dankbaar, niet alleen vanwege hun financiële bijdragen maar ook omdat een museum zich geen betere ambassadeurs kan wensen!

De donateurs van Fonds Museum Catharijneconvent droegen in 2017 bij aan een brede selectie van projecten en activiteiten van het museum. Het Fonds droeg bij aan de tentoonstellingen *Heilig Schrift* en *Het geheim van de middeleeuwen* en middels geormerkte bijdragen aan onderzoek, restauraties, het conservatorschap protestantisme, het conservatorschap middeleeuwen, en het educatieproject *Feest!*.

Wat betreft restauraties was er in 2017 een bijzondere actie gaande. Een van de topstukken van het museum, *De Kruisiging* van Abraham Bloemaert was toe aan een restauratie. Om hier aanvullende financiering voor te werven is er een *fundraising* traject gestart. Dankzij bijdragen van donateurs, vrienden, particulieren en fondsen kwam in 2017 de eindstreep, een bedrag van 35.000 euro, in zicht.

In samenwerking met de Vereniging Vrienden organiseerde het museum goed bezochte lezingen en natuurlijk ook de jaarlijkse Vriendendag. De Vereniging was ook in 2017 weer van grote waarde bij het realiseren van aankopen voor de collectie, in het bijzonder *Christus en de Samaritaanse vrouw*.

Te zien in 2018

Magische miniaturen

Van 23 februari t/m 3 juni 2018 organiseert Museum Catharijneconvent in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek Den Haag de tentoonstelling *Magische miniaturen*. De mooiste miniaturen uit zeventien topcollecties komen bij elkaar in deze tentoonstelling en bieden een kleurrijke inkijk in het leven van de middeleeuwen. Vanwege de kwetsbaarheid van de boeken worden ze haast nooit tentoongesteld. Het is dus een unieke kans om deze goed bewaarde middeleeuwse topstukken van heel dichtbij te bekijken.

Shelter

In de zomer van 2018 bestaat het kloostergebouw van Museum Catharijneconvent 550 jaar. Dit vieren we met een bijzondere tentoonstelling. Bart Rutten, artistiek directeur van het Centraal Museum, zorgt als gastconservator voor een nieuwe blik op de collectie van Museum Catharijneconvent met bijzondere objecten uit het Centraal Museum. *Shelter* is te zien van 1 juli t/m 9 september 2018.

Relieken

In het najaar van 2018 opent de intrigerende tentoonstelling over het eeuwenoude en universele fenomeen van de relikverering. Bezoekers ontdekken welke verhalen er schuil gaan achter deze bijzondere voorwerpen en welke betekenis relieken hebben. Topstukken uit verschillende religies komen naar Utrecht. De tentoonstelling *Relieken* is te zien van 12 oktober 2018 t/m 3 februari 2019.

Door het hele land

Het landelijke educatieproject *Feest!* is uitgebreid met twee nieuwe locaties: de kerk van Garmerwolde (Groningen, locatie van de Stichting Oude Groninger Kerken) en het Museum voor Religieuze Kunst te Uden. *Het Grootste Museum van Nederland* opende in juli 2017 haar eerste dertien locaties. In 2018 worden de Nieuwe Bavo (Haarlem, de Munsterkerk (Roermond) en de Walburgiskerk (Zutphen) toegevoegd aan de al indrukwekkende lijst van topmonumenten.

Anti Drone Tent, Sarah van Sonsbeeck, 2013
(Courtesy Annet Gelink Gallery, Amsterdam)
in Refter Museum Catharijneconvent.

Verkorte jaarrekening Museum Catharijneconvent

Balans per 31 december 2017 (Na verwerking resultaat)

	31-12-2017	31-12-2016		31-12-2017	31-12-2016
Activa	€	€	Passiva	€	€
Materiële vaste activa	1.430.507	1.342.971	Algemene reserve	444.571	406.690
			Bestemmingsreserves	854.453	896.423
			Bestemmingsfonds OCW	16.350	86.201
Totale vaste activa	1.430.507	1.342.971	Totale eigen vermogen	1.315.375	1.389.313
			Aankoopfonds	638.541	651.275
Vorraden	238.563	276.189	Vorzieningen	454.000	0
Vorderingen	1.310.191	1.033.623	Langlopende schulden	1.108.109	689.917
Liquide middelen	3.479.076	3.323.876			
Totale vlottende activa	5.027.830	4.633.688	Kortlopende schulden	2.942.312	3.246.154
Totale activa	6.458.337	5.976.659	Totale passiva	6.458.337	5.976.659

Categoriale exploitatierekening over 2017

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
	€	€	€
Baten			
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	1.375.995	655.900	849.814
Sponsorinkomsten	0	0	0
Overige directe inkomsten	135.747	95.000	104.999
Totaal directe inkomsten	1.511.741	750.900	954.813
Indirecte inkomsten	821.937	37.500	90.095
Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	436.106	275.203	594.149
Private middelen - bedrijven	0	0	0
Private middelen - private fondsen	405.456	630.000	497.942
Private middelen - goede doelenloterijen	591.885	200.000	236.376
Totaal bijdragen uit private middelen	1.433.448	1.105.203	1.328.467
Totaal eigen inkomsten	3.767.125	1.893.603	2.373.375
Subsidies			
Totaal structureel OCW	4.772.356	5.460.528	3.841.035
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	2.759.622	2.750.000	3.401.598
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	1.391.443	2.110.528	439.437
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	621.291	600.000	0
OCW: Kaderregeling exploitatiesubsidies onderzoek en wetenschap	0	0	0
Totaal structureel Provincie	0	0	0
Totaal structureel Gemeente	0	0	0
Totaal structureel publieke subsidie overig	0	0	0
Totale structurele subsidies	4.772.356	5.460.528	3.841.035
Incidentele publieke subsidies	196.132	35.000	314.637
Totaal subsidies	4.968.488	5.495.528	4.155.672
Totale baten	8.735.613	7.389.131	6.529.047

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
	€	€	€
Lasten			
Personeelslasten	3.561.239	3.136.181	3.374.875
Huisvestingslasten	2.182.974	1.984.428	1.267.529
Afschrijvingen	236.781	346.030	424.274
Aankopen	28.220	21.573	49.500
Overige lasten	2.816.278	1.931.330	2.113.485
Totale lasten	8.825.493	7.419.542	7.229.663
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-89.879	-30.411	-700.616
Saldo rentebaten en -lasten			
Mutatie aankoopfonds	12.734	21.573	-49.615
Exploitatieresultaat	-73.939	0	-744.230

Toelichting op het resultaat

Exploitatieresultaat	-73.939	-744.230
Correcties voor bijzondere resultaten:		
Resultaat herinrichting	41.970	104.222
Vermindering subsidie OCW 2013-2016	86.201	0
Resultaat bedrijfsinstallaties	0	34.438
Resultaat OCW Huisvesting	0	609.121
Daadwerkelijke reguliere exploitatieresultaat	54.232	3.551

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De verkorte jaarrekening is ontleend aan de jaarrekening 2017 van Stichting Museum Catharijneconvent. Bij deze jaarrekening is door Mazars Paardekooper Hoffman N.V. op 24 april 2018 een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

Deze jaarrekening heeft betrekking op de per 1 januari 1995 verzelfstandigde Stichting Museum Catharijneconvent te Utrecht. De Stichting ontvangt van het Rijk een subsidie voor de museale taken. Tevens worden inkomsten verworven door entreegelden, huuropbrengsten, sponsorgelden, bijdragen en schenkingen. De Stichting presenteert en beheert de Rijkscollectie die op basis van de beheersovereenkomst met de Staat aan de Stichting is toevertrouwd.

De jaarrekening van Stichting Museum Catharijneconvent is opgesteld volgens het 'Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020'.

De in de jaarrekening opgenomen vergelijkende cijfers zijn in afstemming met OCW gewijzigd ten opzichte van de vorig jaar opgemaakte jaarrekening. Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat, enkel een verschuiving tussen de algemene reserve en bestemmingsfonds OCW:

Algemene reserve: €406.690 was: €412.096
Bestemmingsfonds OCW: €86.201 was: €80.795

Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat en het totale eigen vermogen.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De jaarrekening van Stichting Museum Catharijneconvent is opgesteld met inachtneming van de bepalingen in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020. De gehanteerde grondslagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van hetgeen vermeld is onder de hiervoor opgenomen paragraaf inzake 'vergelijkende cijfers'. De waardering van activa en passiva vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders is vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische waarde verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de historische kostprijs, eventueel verminderd met een geschatte restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname, op investeringen in het boekjaar wordt naar tijdgelang afgeschreven. Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd.

Vorraden

De voorraden voor verkoop worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Indien nodig wordt rekening gehouden met afwaarderingen wegens incurantheid. Onder onderhanden activiteiten zijn de voorbereidende kosten van verschillende tentoonstellingen opgenomen die na balansdatum zullen worden gerealiseerd. Voor tentoonstellingen waarvan de looptijd over 2 boekjaren plaatsvinden,

wordt de baten en lasten naar rato van de looptijd over deze 2 boekjaren verdeeld.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, dit betreft meestal de nominale waarde. Voor zover nodig wordt rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aankoopfonds

Het aankoopfonds is ter dekking van toekomstige investeringen in de collectie van de Stichting.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door de bedragen die naar schatting nodig zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, indien het effect van de tijdswaarde materieel is, vindt waardering plaats tegen contante waarde. Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Langlopende schulden

De opgenomen investeringssubsidie betreft ontvangen bijdragen van derden ter financiering

van investeringen. Vrijval vindt plaats naar rato van de afschrijvingen op de desbetreffende activa. Deze vrijval wordt ten gunste van het exploitatieresultaat gebracht. Voor het beheer en behoud van het gebouw wordt van OCW een bekostigingsbijdrage ontvangen, het per balansdatum nog niet bestede deel wordt tegen nominale waarde opgenomen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, dit betreft meestal de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De niet in de balans opgenomen verplichtingen zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten, tenzij anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans per 31 december 2017

Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Herinrichting vaste presentatie	Inventarissen en inrichting	Totaal
Het verloop in het verslagjaar is als volgt:	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2017	1.089.809	151.339	101.823	1.342.971
Bij Investeringen	254.800	24.500	45.016	324.316
Af: Desinvesteringen	0	0	0	0
Af: Afschrijvingen	-112.134	-74.695	-49.951	-236.780
Bij: Corr. afschr. desinvesteringen	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2017	1.232.475	101.144	96.888	1.430.507

Vorraden

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Onderhanden projecten	160.090	209.952
Winkelvoorraad	78.473	66.237
	238.563	276.189

De onderhanden projecten betreffen geactiveerde variabele voorbereidingslasten ten behoeve van de toekomstige tentoonstellingen.

Vorderingen

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Handelsdebiteuren	61.275	28.022
Belastingen en premies sociale verzekeringen	225.257	174.657
Overlopende activa	1.023.659	830.944
	1.310.191	1.033.623

Eigen vermogen

Het eigen vermogen per 31 december 2017 bedraagt € 1.315.375, dit bestaat echter voor € 870.803 uit vastgelegde bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves. Het vrij besteedbare deel (de algemene reserve) bedraagt zodoende € 444.571 (ultimo 2016: € 406.690).

	Algemene reserve	Bestemmings- reserves	Bestemmings fonds OCW	Totaal
Het verloop in het verslagjaar is als volgt:	€	€	€	€
Saldo per 1 januari 2017	406.690	896.423	86.201	1.389.314
Resultaatbestemming 2017	37.881	-41.970	-69.851	-73.939
Saldo per 31 december 2017	444.571	854.453	16.350	1.315.375

Langlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Investeringssubsidies	622.353	689.917
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	485.756	0
	1.108.109	689.917

Kortlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Schulden aan leveranciers	453.966	395.210
Belastingen en premies sociale verzekeringen	106.867	103.783
Overlopende passiva	2.381.479	2.747.161
	2.942.312	3.246.154

Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2017

	realisatie 2017 €	realisatie 2016 €
In 2017 is een negatief resultaat gerealiseerd van € 73.939 (negatief) bestaande uit:		
Resultaat reguliere exploitatie	54.232	3.552
Resultaat herinrichting	-41.970	-104.222
Resultaat bedrijfsinstallaties	0	-34.438
Correctie subsidie OCW 2013-2016	-86.201	0
Resultaat OCW Huisvesting	0	-609.122
	-73.939	-744.230

Bezoldigingsbeleid

Inzake het bezoldigingsbeleid wordt de Museum CAO gevolgd. De bezoldiging voor de directie over 2017 bedraagt € 111.143. De bezoldiging blijft hiermee ruimschoots binnen het gestelde WNT-maximum van € 150.751.

Het toepasselijk bezoldigingsmaximum bedraagt in 2017 € 181.000, echter vanwege een onbetaald verlof gedurende 2 maanden is het individueel bezoldigingsmaximum vastgesteld op € 150.751.

Het contract met de directeur is een contract voor onbepaalde tijd.

Verkorte jaarrekening Fonds Museum Catharijneconvent

Balans per 31 december 2017 (Na verwerking resultaat)

Fonds Museum Catharijneconvent is opgericht op 5 mei 2011. Het Fonds heeft als doel het werven van middelen en het verstrekken van steun voor het brede palet aan activiteiten die Museum Catharijneconvent onderneemt. Het gaat in het bijzonder om educatie, tentoonstellingen, wetenschappelijk onderzoek aan de collectie, restauratie en conservering.

Een aantal activiteiten van het fondsbestuur zijn niet zichtbaar in de jaarrekening. Het bestuur van het Fonds zet zich ook in voor het genereren van middelen bij externe fondsen en steunstichtingen. Deze middelen vloeien vaak rechtsreeks naar het museum. Het museum is het fondsbestuur zeer erkentelijk voor deze succesvolle inspanningen.

Bestuur Fonds Museum Catharijneconvent

ir. P.J.A.M. (Pieter Jan) Schretlen (voorzitter)
dr. L. (Louise) van den Bergh
drs. H.M. (Huub) Blankenberg
mr. drs. J.P. (Peter) van der Meij (penningmeester/secretaris)
drs. M.A. (Marieke) van Schijndel MBA
drs. J.M.M. (Hans) van der Ven
mr. H. (Hans) Vroom

Informatie

Voor informatie over Fonds Museum Catharijneconvent en schenkingen kunt u contact opnemen met Rob Tigelaar (r.tigelaar@catharijneconvent.nl, 030-231 38 35). Voor informatie over de activiteiten van de Vereniging Vrienden kunt u de website van het museum raadplegen: www.catharijneconvent.nl

Schenken

Stichting Fonds Museum Catharijneconvent
Rabobank Utrecht: NL35 RABO 0155435523
Fiscaal nummer: NL850617492
Kamer van Koophandel: 52829367

	31-12-2017	31-12-2016		31-12-2017	31-12-2016
Activa	€	€	Passiva	€	€
Vorderingen	858.284	833.352	Reserves en fondsen		
			Reserves	126.112	91.541
Liquide middelen	635.385	741.337	Fondsen	179.508	176.058
				305.620	267.599
			Kortlopende schulden	1.188.049	1.307.090
Totale activa	1.493.669	1.574.689	Totale passiva	1.493.669	1.574.689

Staat van baten en lasten over 2017

	realisatie 2017	realisatie 2016
Baten	€	€
Baten uit eigen fondswerving	207.315	165.990
Overige baten	493	2.420
Totale baten	207.808	168.410

Lasten

Besteed aan doelstellingen	169.680	156.965
Werving baten	0	0
Beheer en administratie	107	113
Totale lasten	169.787	157.078
Exploitatiesaldo	38.021	11.332

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

De verkorte jaarrekening is ontleend aan de jaarrekening 2017 van Stichting Fonds Museum Catharijneconvent.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt conform de Richtlijn 650 'Fondsenwervende instellingen' zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. De waardering van de activa en passiva geschiedt tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

Vorderingen	2017	2016
	€	€
Rekening-courant Stichting Museum Catharijneconvent	31.240	28.797
Overlopende activa	827.043	804.555
	858.284	833.352

Liquide middelen

Rekening-courant Rabobank	13.437	7.060
Spaarrekening Rabobank	621.698	734.277
Kruisposten	250	0
	635.385	741.337

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve heeft als doel de voortgang van de werkzaamheden van Stichting Fonds Museum Catharijneconvent voor enige tijd veilig te stellen. Gezien de beperkte risico's voor de stichting zelf is vooralsnog afgezien van de vorming van een continuïteitsreserve.

Bestemmingsreserve

Dit betreft een door het bestuur gevormde reserve ten behoeve van de ondersteuning van activiteiten van Museum Catharijneconvent.

	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Saldo per 1 januari 2017	70.293	76.518
Resultaatbestemming 2017	34.185	-6.225
Saldo per 31 december 2017	104.478	70.293

Overige reserves

	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Saldo per 1 januari 2017	21.248	18.941
Resultaatbestemming	386	2.307
Saldo per 31 december 2017	21.634	21.248

Bestemmingsfondsen

Dit betreft een reserve ten behoeve van de ondersteuning van activiteiten van Museum Catharijneconvent.

	2017	2016
Het verloop is als volgt:	€	€
Saldo per 1 januari 2017	176.058	160.808
Resultaatbestemming	3.450	15.250
Saldo per 31 december 2017	179.508	176.058

Kortlopende schulden

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Overlopende passiva	1.188.049	1.307.090

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017

	realisatie 2017	realisatie 2016
	€	€
Baten uit eigen fondswerving		
Giften, donaties en schenkingen t.b.v.		
Algemene giften	101.585	73.775
Restauratie 'Bloemaert'	18.230	0
Aankoop 'Zittende Maria'	0	4.365
Werk van mevrouw M. Leeflang	10.000	10.000
Onderzoek en restauraties	9.050	2.600
Protestantisme	68.450	75.250
	207.315	165.990

Besteed aan doelstelling

Giften, donaties en schenkingen t.b.v.		
Protestantisme	65.000	60.000
Onderzoek en restauraties	9.050	2.600
Werk van mevrouw M. Leeflang	10.000	10.000
Voortgezet onderwijs	40.000	0
Tentoonstelling 'Heilig Schrift'	27.400	0
Restauratie 'Bloemaert'	18.230	0
Tentoonstelling 'Franciscus'	0	30.000
Aankoop 'Zittende Maria'	0	4.365
Aanschaf audioguides	0	25.000
Tentoonstelling 'Het Geheim van de Middeleeuwen'	0	25.000
	169.680	156.965

Johannes op Patmos, in: Trivulzio-ge tijdenboek, Simon Marmion, Valenciennes; Lieven van Lathem, Antwerpen en Weense Meester van Maria van Bourgondië, Gent, ca. 1470.
Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Verkorte jaarrekening Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

De Vereniging Vrienden van Museum Catharijneconvent is opgericht op 8 september 1971. De Vereniging stelt zich ten doel om het museum te ondersteunen, in het bijzonder bij het mogelijk maken van aanwinsten. In 2017 kon het museum mede dankzij een grote bijdrage van de Vereniging Vrienden *Christus en de Samaritaanse Vrouw* aankopen. In 2017 heeft de Vereniging Vrienden een bedrag van €45.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van het museum en de collectie.

Museum Catharijneconvent organiseert ook ieder jaar in nauwe samenwerking met de Vereniging Vrienden verschillende activiteiten, waaronder lezingen en rondleidingen. Het museum is de Vereniging Vrienden zeer dankbaar voor de steun en samenwerking.

Bestuur Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

mr. drs. J.P. (Peter) van der Meij (voorzitter)
mr. J.M.C. (Jacques) Klok
drs. G.B. (Ineke) van der Heide (secretaris)
drs. H.T.M. (Henk) van Doorn
mr. J.A. (Jan) de Bruijn
mr. H.J.H. (Bart) van Meegen

Informatie

Voor informatie over de Vereniging Vrienden kunt u contact opnemen met Rob Tigelaar (r.tigelaar@catharijneconvent.nl, 030-231 38 35). Voor informatie over de activiteiten van de Vereniging Vrienden kunt u de website van het museum raadplegen: www.catharijneconvent.nl

Balans Per 31 December 2017 (Na verwerking resultaat)

	31-12-2017	31-12-2016		31-12-2017	31-12-2016
Activa	€	€	Passiva	€	€
Vorderingen	1.994	2.834	Kapitaal	184.624	192.826
Liquide middelen	232.868	232.445	Kortlopende schulden	50.238	42.453
Totale activa	234.862	235.279	Totale passiva	234.862	235.279

Staat van baten en lasten over 2017

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Baten	€	€	€
Contributies	38.702	37.000	37.207
Donaties	793	1.000	3.563
Rentebaten	206	1.000	802
Overige baten	645	750	765
	40.346	39.750	42.336
Lasten			
Bijdrage Museum Catharijneconvent	45.000	37.000	40.000
Kosten leden	2.551	1.500	789
Representatiekosten	255	250	0
Abonnementen en contributies	75	250	75
Bankkosten	667	750	626
Totale lasten	48.548	39.750	41.490
Exploitatiesaldo	-8.202	0	846

Publicaties

Tentoonstellingspublicaties

Krikhaar, Désirée / *Geen dag zonder Maria*.

Utrecht/Zwolle 2017

Maria. Tekstboekje bij de tentoonstelling.

Utrecht 2017 [In het Nederlands en Engels]

Kootte, Tanja (red.) / *De kracht van Luther*.

Utrecht/Zwolle 2017

Luther. Tekstboekje bij de tentoonstelling.

Utrecht 2017 [In het Nederlands en Engels]

Jaarverslag Museum Catharijneconvent 2016

Utrecht 2017

Catharijne. Magazine van Museum Catharijneconvent Utrecht

In 2017 verschenen twee nummers van het museum-tijdschrift *Catharijne*, in relatie tot de tentoonstellingen *Maria* en *Luther*. In deze afleveringen werden artikelen opgenomen over de collectie van het museum en over (activiteiten rond) tentoonstellingen. Daaronder bijdragen van (tijdelijke) medewerkers en auteurs van buiten het museum.

Publicaties van medewerkers

Marco Blokhuis

De Remigiuskerk in Steenderen van binnen bekeken,

in: *Venster*. Kwartaalblad van de Stichting Oude Gelderse Kerken 15 (2017) 3, p. 18-21

De kapel van Bronkhorst van binnen bekeken, in:

Venster. Kwartaalblad van de Stichting Oude Gelderse Kerken 15 (2017) 4, p. 18-22

Zilver uit Blokzijl, in: *Doopsgezind.nl* 2017,

nr. 2, p. 16

& Rineke Verheus-Nieuwstraten / Professor, in:

Doopsgezind.nl 2017, nr. 7-8, p. 20

... / Gedachtenistoffel, in: *Doopsgezind.nl* 2017,

nr. 3-4, p. 14

... / Ingelijst, in: *Doopsgezind.nl* 2017, nr. 5-6, p. 14

... / Professor, in: *Doopsgezind.nl* 2017,

nr. 7-8, p. 20

... / Symbolisch, in: *Doopsgezind.nl* 2017,

nr. 9-10, p. 12

... / Adventskandelaars, in: *Doopsgezind.nl* 2017,

nr. 11-12, p. 12

& Jan Dirk Wassenaar / Het kerkinterieur op de schop

(1), in: *Kerkbeheer* 17 (2017) 6, p. 20-21

... / Het kerkinterieur op de schop (2), in: *Kerkbeheer*

17 (2017) 7, p. 16-17

... / Het kerkinterieur op de schop (3): de preekstoel,

in: *Kerkbeheer* 17 (2017) 8, p. 28-30

... / Het kerkinterieur op de schop (4): stenen

doopvonten als 'reliquien des afgoedischen pausdoms', in: *Kerkbeheer* 17 (2017) 9, p. 24-26

... / Het kerkinterieur op de schop (5): het doophek

en de dooptuin, in: *Kerkbeheer* 17 (2017) 10, p.

26-27 Rianneke van der Houwen-Jelles

Luthers boodschap in beeld, in: *Handreiking*

Citypastoraat Domkerk Utrecht 48 (2017) 1, p. 8-9

Tanja Kootte

Het beeld van Luther in de Nederlandse kunst, in: *De kracht van Luther*. Utrecht/ Zwolle 2017, p. 147-162

Een luitspelende Luther. 'De vrede metter hant', in: *Tijdschrift oude muziek* 2017, 3, p. 16-17

& Martin L. van Wijngaarden / Images of Luther in the art and churches of the Low Countries, in: *Luther and Calvinism. Image and reception of Martin Luther in the history and theology of Calvinism*. Göttingen 2017, p. 463-484

Anique de Kruijf

A glimpse of the beast. Leviathan in late medieval and early modern art, in: *Playing with Leviathan. Interpretation and reception of monsters from the biblical world*. Leiden/Boston 2017, p. 249-279

Nieuw leven voor het doopvont, in: *Kerkmagazine* 8 (2017) 2, p. 10-11

Micha Leeflang

Christian II of Denmark in portraits. A portrait by Joos van Cleve rediscovered. Helmond 2017

Twée luiken van een Maria-altaarstuk, bekend als Middelrijns altaarstuk, in: *Johan Maelwael : Nijmegen - Parijs - Dijon : kunst rond 1400*. Amsterdam 2017, p. 94-95

& Claudine A. Chavannes-Mazel / The Fishing Party by Jan van Eyck (?). **A technical analysis**, in: *Van Eyck studies. Papers presented at the eighteenth symposium for the study of underdrawing and technology in painting*, Brussels, 19-21 September 2012. Leuven 2017, p. 456-467

Marije de Nood

& Joris van Eijnatten, 'Franciscus': Pleidooi voor persoonlijke voorwerpen en verhalen, in: *Faro. Tijdschrift over cultureel erfgoed* 10 (2017) 2, p. 53-59

Boukje Schaap

Het Grootste Museum van Nederland, in: *Erfgoed magazine* 38 (2017) 6, p. 29-30

Marieke van Schijndel

Lefgozer Franciscus als voorbeeld. Over de expositie in Museum Catharijneconvent: Heilig Schrift. Tanach, Bijbel, Koran. In *Veerkracht - Bilderbergconferentie 2017* p. 89-101

Reliekhouder in de vorm van een buste met een mannenschedel, ca. 1150-1250 (schedel) en ca. 1450-1575 (buste), Museum Schloss Moritzburg Zeitz,

Breviarium (detail), Bute-Meester, omgeving Kamerijk, ca. 1270-1280.
Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Bijlagen

Bezoekersaantallen*

2017	166.052
2016	125.856
2015	111.199
2014	91.787
2013	88.025
2012	93.158
2011	89.840
2010	49.551
2009	82.894
2008	81.352
2007	75.738
2006	43.348

*Conform het verantwoordingshandboek van het ministerie van OCW gaat het om bezoekers aan culturele activiteiten van het museum in Utrecht en op andere locaties in Nederland en het buitenland. Bezoekers aan niet-culturele activiteiten van het museum zijn niet meegeteld.

Tentoonstellingen en presentaties

Heilig Schrift

7 oktober 2016 t/m 8 januari 2017

Maria

10 februari t/m 20 augustus 2017

Luther

22 september 2017 t/m 28 januari 2018

Het Huis van Sinterklaas

18 november t/m 5 december 2017

Kerstival

23 december 2017 t/m 7 januari 2018

Bezoek onderwijs

Primair onderwijs 19.020

Voortgezet onderwijs 2.300

Feest! In Nederland

In 2017 bezochten 73.734 bezoekers een Feest!-locatie in Nederland

Museum Catharijneconvent

32.892 bezoekers

Bijbels Museum en Museum

Ons' Lieve Heer op Solder, Amsterdam

2433 bezoekers

Nederlands Openluchtmuseum, Arnhem

27.517 bezoekers

Stichting Oude Groninger Kerken,

Garmerwolde

137 bezoekers

Kasteel Huis Bergh, 's-Heerenberg

4594 bezoekers

Zuiderzeemuseum, Enkhuizen

5377 bezoekers

Museum voor Religieuze Kunst, Uden

784 bezoekers

Bedrijfsvoering Code Governance Cultuur

Het bestuur en de raad van toezicht van Museum Catharijneconvent hebben in 2017 de regels van goed bestuur, zoals geformuleerd in de Governance Code Cultuur, nageleefd. De negen principes van de Governance Code Cultuur zijn stuk voor stuk besproken met de raad van toezicht. De raad van toezicht en de directie hebben geconstateerd dat zij voldoen aan alle negen principes van de code. Hieronder zijn een aantal punten toegelicht.

- De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het in acht nemen van de code.
- De code is op initiatief van de directeur geagendeerd in de raad van toezicht.
- Het jaarverslag en de website maken melding van de wijze waarop de code wordt gevolgd.
- Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust.
- Het museum kent sinds de verzelfstandiging een raad van toezichtmodel. Dit functioneert uitstekend.
- Begin 2014 zijn de statuten en reglementen conform de code aangepast en vastgesteld.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie.
- De directeur-bestuurder heeft de risico's van het museum in 2017 geïdentificeerd en waar mogelijk gemitigeerd. Deze acties zijn besproken met de raad van toezicht.
- In het instellingsreglement is geregeld dat klokkenluiders worden beschermd.
- In het bestuursreglement zijn de verantwoordelijkheden van de bestuurder en de werkwijze tussen bestuur en raad van toezicht vastgelegd.
- De raad van toezicht stelt rechtspositie en bezoldiging van het bestuur zorgvuldig vast en is hierover zo open mogelijk.
- De hoogte van de bezoldiging van de bestuurder

past bij het museum en wordt in het jaarverslag van 2016 openbaar gemaakt.

- De raad van toezicht legt zijn taken, verantwoordelijkheden en werkwijze vast en handelt ernaar.
- De raad van toezicht vergadert aan de hand van een schema en kwam in 2017 4 keer bij elkaar.
- De raad van toezicht heeft vergaderd zonder aanwezigheid van de directie en heeft het functioneren van de accountant besproken.
- De raad van toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling.
- De samenstelling van de raad van toezicht is evenwichtig.
- Er is een liaison-functie tussen de OR en de raad van toezicht.
- Het eigen functioneren van de raad van toezicht is een vergadering besproken.
- In 2017 heeft externe werving plaatsgevonden in verband met de posities die in dit jaar en in 2018 vrijkomen (vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn en een verhuizing naar het buitenland).
- De raad van toezicht geeft tevoren aan welke inzet van de leden wordt verwacht en welke eventuele vergoeding daar tegenover staat.
- Leden van de raad van toezicht ontvangen €250 aan vacatievergoeding per vergadering.
- Toezichhouders en bestuurders vermijden elke vorm van belangenverstremming.
- Nevenfuncties van het bestuur en de raad van toezicht worden openbaar gemaakt.
- Vanwege een familieband met een van de raadsleden is een tijdelijke aanstelling in verband met ziektevervangings besproken binnen de raad.
- Het bestuur is verantwoordelijk voor het financieel beleid en het risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.

Managementteam

Drs. Marieke van Schijndel MBA (Directie)
Dick Nieuwenhuis (Bedrijfsvoering)
Katja Weitering MA (Projectbureau)
Dr. mr. Anouk Janssen (Onderzoek, Educatie en Bibliotheek)
Marc de Beyer MA (Erfgoed in Kerken en Kloosters, (Onderzoek en Bibliotheek a.i.), tot en met 31 januari 2017)
Drs. H. Pennock (Onderzoek en Bibliotheek a.i.), per 31 januari 2017
Drs. D. Schreurs (Hoofd Educatie a.i.)
Dr. Anique de Kruijf (Erfgoed in Kerken en Kloosters), per 31 januari 2017
Sieske Binnendijk (Collectiebeheer)
Douwe Wigtersma (Marketing en Communicatie)

Raad van toezicht

Drs. J.M.M. (Hans) van der Ven (voorzitter)
Mr. G.R.C. (Guido) Dierick
Y.E.A.M. (Yvonne) de Haan RE
Prof. dr. J.C. (James) Kennedy
Prof. dr. A.M. (Jos) Koldewey
Prof. dr. P. (Paul) Schnabel (afgetreden november 2017)
Prof. dr. K. (Kim) Putters
Drs. W.R.C. (Mirjam) Sterk (afgetreden november 2017)
Drs. J.H.P.M. (Jan) Stolker (afgetreden november 2017)
Mr. L.J.A.M. (Leonie) Verhagen-Coopmans (afgetreden november 2017)

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad (OR) kwam in 2017 om de zes weken bijeen. Ieder kwartaal werd er een overleg gehouden met de directie. Namens de raad van

toezicht sprak Mirjam Sterk met de OR en de directie. De OR heeft in 2017 met name gesproken over de groei van het museum en de gevolgen daarvan voor de organisatie, vrijwilligersbeleid, beoordeling- en functioneringssystematiek en personeelsvoorzieningen. Ten aanzien van dit laatste is er in 2017 gestart met het inrichten van het Stratemakershuisje, het historische gebouwtje aan het binnenplein van het museum, als vergaderplek en lunchruimte voor het personeel. De ondernemingsraad bestaat uit:

Annabel Dijkema MA (voorzitter)
Ria Reijerse (secretaris)
Arnold van den Akker
Jerry du Floo
drs. Marije de Nood

Samenstelling onderliggende stichtingen

De collectie van Museum Catharijneconvent kent een lange geschiedenis en is herkenbaar aan de inventarisnummers die zijn gehecht aan de kunstwerken. Zij verwijzen naar de diverse Stichtingen die eigenaar zijn van delen van de Rijkscollectie.

Bestuur Stichting Aartsbisschoppelijk Museum

Prof. dr. A.M. Koldewey (voorzitter)
Dr. C. Caspers (secretaris/penningmeester)
Mgr. drs. H.W. Woorts
Mr. J.L.W.M. Zijdwijk

Bestuur Stichting Oud-Katholiek Museum

E.M.P.P. Verhey (voorzitter)

E.M. Jansen (secretaris)

N. Lenten (penningmeester)

Drs. S.J. Eman

A.S. Cramer

Bestuur Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst

Ir. G. J. van der Harst (voorzitter)

Dr. M.L. van Wijngaarden (penningmeester)

Drs. C.C. Verheus-Nieuwstraten (secretaris)

P. Beelaerts van Blokland-Kraijenhoff

Drs. H. Peet

Mr. E. Weiland

Bestuur Stichting het Catharijneconvent

Vanuit de Stichting Aartsbisschoppelijk Museum

Prof. dr. A.M. Koldeweij (voorzitter)

Mr. J.L.W.M. Zuidwijk

Vanuit het Bisschoppelijk Museum Haarlem

Drs. J. Olyslager

Vanuit het Bisdom Rotterdam

Mr. J.C.G.M. Bakker

Vanuit de Stichting Oud-Katholiek Museum

Drs. S.J. Eman

E.M.P.P. Verhey (penningmeester)

Vanuit de Stichting Protestantse

Kerkelijke Kunst

Dr. ds. M.L. van Wijngaarden (secretaris)

Drs.. C.C. Verheus-Nieuwstraten

Vanuit het Bisschoppelijk Museum

Den Bosch

Drs. C. Mennen (afgetreden per 28 juni 2017)

Drs. F. Ouwens (benoemd per 28 juni 2017)

Vanuit het Bisschoppelijk Museum

Roermond

Ir. R.L.M.A. Brouwers

Stichting Kerkelijke Afgevaardigden Museum Catharijneconvent

Mr. J. L. W. M. Zuidwijk (voorzitter)

Drs. C. T. Boerke (secretaris)

Drs. J. Crajé, per 13 juni 2017

Dr. J. M. van 't Kruis

Drs. R. A. M. Chr. Moulen Janssen

(afgetreden per 13 juni 2017)

Mgr. dr. D. J. Schoon

Drs. H. W. Stenvers

Drs. E. Weiland

Medewerkers 2017

Akker, A.C.I.M. van den (Arnold)

Akker, D. van den (Danny)

Baas, L.E. (Lars)

Bakker, J.J. (Jelmer)

Bakker, N. (Nienke)

Becker, D.C. (Dieuwke)

Beer, R.W.M. de (Richard)

Beesen, H.J. van der (Humphrey)

Beyer, M.J.P.J. de (Marc)

Binnendijk, G.A. (Sieske)

Blanken, E. (Esther)

Blokhuis, M. (Marco)

Boone, R.M. (Rosemarie)

Bosboom, M.E. (Maaike)

Boutahri, S. (Sabah)

Constandse, I. (Irene)

Dalenoord, A.A.J. (Annemarie)

Damen, B. (Bianca)

Dijkema, H.A. (Annabel)

Dijkstra, A.M. (Marco)

Du Floo, J.W. (Jerry)

Gielen, E (Eline)

Groenewegen, R. (Robin)

Harskamp, F.G.T. (Floris)

Haverkamp, J.W.G (Anite)

Held, P. den (Peter)

Herk, G.H. van (Gerwin)

Hertogh, P.A.A. (Paula)

Hest, J.H.J. van (Joost)

Hoog, R. de (Roos)

Functie

Beveilig

Centralist

Beveilig

Beveilig

Stagiar

Coordinator groepsbezoek

Consulent/conservator oudkatholiek

erfgoed en coördinator ontzamen

Medewerker collectiebeheer

Afdelingshoofd erfgoed in kerken

en kloosters / afdelingshoofd

onderzoek en bibliotheek a.l.

Afdelingshoofd collectiebeheer

Projectmedewerker

Erfgoed specialist

Marketing en communicatie

Marketing en communicatie

Stagiar

Projectleider

Relatiemanager

Medewerker receptie / winkel

Registrar / junior-conservator

Beveilig

Beveilig

Stagiar

Stagiar

Medewerker collectiebeheer

Educator

Medewerker collectiebeheer

Controller

Educator

Erfgoed specialist

Stagiar

Medewerkers 2017

Functie

Houwen-Jelles, R. van der (Rianneke)	<i>Junior conservator</i>
Huisman, R.B. (Robert)	<i>Hoofd beveiliging</i>
Hulsegge, A.C.M. (Stijn)	<i>Stagiair</i>
Itaar, J.S.S.K (Katie)	<i>Stagiair</i>
Janssen, A.N.P. (Anouk)	<i>Afdelingshoofd onderzoek en bibliotheek</i>
Kalmeijer, Y. (Ylona)	<i>Stagiair</i>
Kaouass, K. (Khalid)	<i>Stagiair</i>
Kinder, F. (Fadjar)	<i>Stagiair</i>
Kivits, A. (Ayla)	<i>Stagiair</i>
Koldewij, A.C. (Anna)	<i>Junior conservator</i>
Kootte, T.G. (Tanja)	<i>J.G. Van oord jzn. Conservator voor het protestantisme</i>
Kraan, S.C. van der (Suzanne)	<i>Stagiair</i>
Kruijf, A.C. de (Anique)	<i>Afdelingshoofd erfgoed in kerken en kloosters</i>
Kwakernaak-Hage, M (Margriet)	<i>Erfgoedsspecialist</i>
Lans, S.L.H.J. van der (Sebastiaan)	<i>Management assistent / beleidsmedewerker</i>
Leeflang, M. (Micha)	<i>Conservator</i>
Leering-Geurts, P.A.L. (Puk)	<i>Projectleider</i>
Leeuw, E.H. de (Ed)	<i>Medewerker technische dienst</i>
Lettinga, A.J.W. (Aukje)	<i>Marketing en communicatie</i>
Meijer, E. (Evi)	<i>Stagiair</i>
Meijers, M.J. (Marieke)	<i>Projectleider</i>
Meulen, H.D. van der (Helen)	<i>Projectleider</i>
Mocking, M. (Mariet)	<i>Stagiair</i>
Nieuwenhuis, D. (Dick)	<i>Afdelingshoofd bedrijfsvoering</i>
Nood, M. de (Marije)	<i>Educator</i>
Oijevaar, M. (Manfred)	<i>Beveiliging</i>
Os, A.D.M. van (Arno)	<i>Registrator</i>
Pennock, H. (Hanna)	<i>Afdelingshoofd onderzoek en bibliotheek a.l.</i>
Peterse-Huigen, G. (Margriet)	<i>Medewerker financiën</i>
Platenkamp, H. (Heidi)	<i>Medewerker secretariaat</i>
Plug, B. (Benjamin)	<i>Stagiair</i>

Medewerkers 2017

Functie

Reijerse-Bazen, M.T. (Ria)	<i>Algemeen medewerker erfgoed in kerken en kloosters</i>
Robbins, R.L. (Romy)	<i>Beveiliging</i>
Schaap, B.J. (Boukje)	<i>Projectleider</i>
Schie, M. van (Marjolein)	<i>Stagiair</i>
Schijndel, M.A. van (Marieke)	<i>Directeur</i>
Schilling, R. (Renee)	<i>Stagiair</i>
Schooten, C.J.F. van (Kees)	<i>Bibliothecaris</i>
Schouwerwou, L. (Lotte)	<i>Stagiair</i>
Schreuder, G.N (Gerian)	<i>Huismeester</i>
Schreurs, D. (Dimphy)	<i>Programmaleider feest! / Hoofd educatie a.l.</i>
Schriemer, I.A. (Inge)	<i>Conservator</i>
Staal, S.P. (Sylvia)	<i>Teamleider entreegebied</i>
Stans, S.I. (Sascha)	<i>Projectmedewerker</i>
Swuste, J.J. (Joska)	<i>Beveiliging</i>
Teems, M.D.J. van der (Michael)	<i>Centralist</i>
Tol, H. van der (Herman)	<i>Beveiliging</i>
Tolov, P. (Petar)	<i>Centralist</i>
Toney, A.D. (Alroy)	<i>Stagiair</i>
Veen, K. van (Kristy)	<i>Educator</i>
Verhoeven, P.M.C. (Pia)	<i>Senior erfgoedsspecialist</i>
Vogel, C.C.E. (Elisabeth)	<i>Assistent projectleider</i>
Vrolijk, M.E. (Marlies)	<i>Medewerker secretariaat</i>
Weijer, D. van de (Daan)	<i>Marketing en communicatie</i>
Weijers, T.R. (Ronnie)	<i>Projectleider</i>
Weitering, K. (Katja)	<i>Afdelingshoofd projectbureau</i>
Wickham-Heuvelman, A.M. (Marieke)	<i>Educator</i>
Wielen, R.M. van der (Rosa)	<i>Marketing en communicatie</i>
Wigersma, D. (Douwe)	<i>Afdelingshoofd marketing en communicatie</i>
Wu, S. (Sijun)	<i>Centralist</i>
Zwezerijnen, S. (Steffany)	<i>Beveiliging</i>

Rondleiders 2017

Beek, M. van
Blijham, H.
Boer, F.
Bolink, M.
Essers, N.
Fox, R.
Gentenaar, C.
Gijbels, L.
Groenendijk, C.
Hanrath, M.
Harten, A. van
Huitema, D.
Jacobse, H.
Kappelle, G.
Lockefeer, F.
Mak, L.
Marijnen, M.
Meinderts, M.
Oehlers, A.
Oomen, M.
Rhijn, C. van
Rijpstra, M.
Sparks, L.
Tongeren, J. van
Valk, R. de
Waa, F. van der

Vrijwilligers 2017

Arem, A. van
Bavel, M.I.B. van
Boekhout, T.A.M.
Boshoven, T.
Bruggen, A.C. van
Bunnik-Salari, W.
Collewijn, J.
Cools, C.
Cremer, F.J.L.M.
Cremers, G.
Deelstra, C.I.U.
Geukes, E.
Goethals, A.
Groot, G.M. de
Gubbels, M.J.L.M.
Heide, G.B. van der
Hengeveld, W.
Heringa, J.H.
Herwerden, J.B.C. van
Hoen, T.A.M. 't
Hofland, S.
Hoog, R. de
Kampen, I. van
Kamphuis, L.
Kemps, R.
Klerk, M.L.J. de
Kruijf-den Ouden, M.J. de
Liempdt, J. van
Lit, J. van der
Looij, P.
Maathuis, M.R.
Mee, M.M.C.C van der

Melse, H.M.
Mens, S.
Molenaar, T.
Mooij, J.
Noordhoek, J.
Priem, F.
Punt, N.
Raedts, P.G.J.M.
Randeraad, S.
Rooijen-Buchwaldt, M.J.H. van
Schiphorst, L.
Teekens, H.
Thomassen, M.A.J.M.
Vagevuur, A.
Valentijn, H.
Veen, A. van
Veldhuizen, H.
Ven, W.F. van der
Verberne, J.
Vogels, M.A.M.
Waa, F. van der
Walda, G.J.
Wengerden-Janssen, M.J.G. van
Winter, J. de
Woude, D.E. van der
Youhat, E. N.
Pumplin, P.
Harskamp, F.G.T.

Colofon

© 2018 Museum Catharijneconvent

Redactie en productie

Sebastiaan van der Lans
Douwe Wigersma
Maartje de Jong

Vormgeving

Fabrique

Drukwerk

Donmail Culturele Publicaties bv
Oosterhout

Fotografie

Joep Becking
Beeldstudio KB
Mike Bink
Ruben de Heer
Rick Huisinga
Daisy Komen
Billie Jo Krul
Marco Sweering
Kris van Veen

Museum Catharijneconvent

Bezoekadres:

Lange Nieuwstraat 38
NL-3512 PH Utrecht

Postadres:

Postbus 8518
NL-3503 RM Utrecht

telefoon: +31 (0)30 231 38 35
email: info@catharijneconvent.nl
www.catharijneconvent.nl

KvK: 41187306
BTW nummer: NL8035.77.242.B.01
Rabobank: NL51 RABO 0105583928
BIC: RABONL2U
Fiscaal nummer: NL803577242

Annunciatie, paneel uit Middelrijns altaar,
ca. 1410, Museum Catharijneconvent

Museum Catharijne Convent